

Varno delo na strehah

Delo na strehah je lahko nevarno, zato so nujno potrebni visoki varnostni standardi ne glede na to, kako dolgo traja delo. Ta bilten predstavlja nekatere osnovne nasvete o varnem delu na strehah, ne nudi pa podrobnejših navodil. Če potrebujete podrobnejša

pojasnila, stopite v stik s pristojnimi organi pred začetkom del.

DANGER Fragile roof

NEVARNOST Lomljiva streha

Varnostni ukrepi pri delu na strehah

Je delo na strehi nujno?

Pred začetkom del preverite, ali je delo na strehi nujno potrebno. Če delo mora biti opravljeno, preverite, ali ga je možno opraviti, ne da bi se povzpeli na streho in ali je možno skrajšati potrebni čas dela na strehi? Nekatere dele strehe je na primer možno sestaviti na tleh in tako zmanjšati čas dela na višini.

Pred začetkom del

Oceno tveganja za vsa dela na strehi je treba izvesti, preden se delo začne. Zagotoviti je treba ustrezno delovno opremo, izvesti primerne varnostne ukrepe, delavci morajo dobiti jasna navodila in morajo biti primerno usposobljeni za delo. Vsa dela na strehi (tudi kratkotrajna) morajo biti skrbno načrtovana, da se čimbolj zmanjša tveganje za delavce.

Preprečevanje padcev

Ustrezni preventivni ukrepi morajo biti izvedeni povsod, kjer je možnost padca med delom na strehi ali med vzpenjanjem nanjo oziroma sestopanjem z nje. Kolektivne varnostne ukrepe za varovanje pred padcem je treba izvesti na podlagi rezultatov ocene tveganja, in sicer morajo imeti prednost pred individualnimi varnostnimi ukrepi. Če je nameščeno kakršno koli varovanje pred padci, kot na primer varnostni rob, mora biti to dovolj trdno, da prepreči ali zadrži padec ter delavca zavaruje pred poškodbami.

Preventivni ukrepi za varovanje pred padci morajo biti sprejeti, preden se delo na višini začne, in jih je treba uporabljati, dokler delo ni končano. Med delom na strehi je treba upoštevati vremenske razmere, saj lahko led, vlaga ali veter močno povečajo tveganje za padec ljudi ali predmetov.

Padajoči predmeti

Padajoči predmeti so lahko smrtno nevarni. Ničesar se ne sme vreči s strehe. Upoštevajte naslednje:

- uporabite zaprt jašek za odvečni material ali ga spustite na tla;

- ne pustite, da se material, ki lahko pade, kopiči na strehi;
- preprečite dostop do nevarnih območij pod ali blizu del na strehi;
- uporabite mreže, pokrite prehode ali podobno zaščito, ki preprečujejo, da bi padajoči predmeti povzročili poškodbe;
- če je le mogoče, se izognite prinašanju velikih in težkih predmetov na strehe;
- prepričajte se, da je ves material primerno shranjen, še posebno v vetrovnem vremenu.

Usposabljanje

Delavci na strehi potrebujejo ustrezno znanje, veščine in izkušnje, da lahko delajo varno. Usposabljanje delavcev je potrebno, da znajo prepoznati tveganja, vedo, kako delati varno (na primer pri postavljanju varnostnega roba, upravljanju premične dostopne ploščadi ter nameščanju in uporabi varnostnih pasov).

Vrste streh

Ravne strehe

Delo na ravnih strehi je zelo tvegano. Ljudje lahko padejo:

- z roba dokončane strehe,
- z roba, kjer poteka delo,
- skozi odprtine, razpoke ali strešna okna.

Preventivni ukrepi so nujni med delom na ravnih strehah povsod, kjer obstaja tveganje za padce. Varnostni ukrepi so lahko potrebni na robovih streh, odprtinah, dostopih na streho itd.

Strme strehe

Na strmih strehah lahko ljudje padejo:

- z roba strehe,
- zaradi zdrsa,
- s slemena strehe,
- skozi streho v notranjost.

Zaščita na robovih mora biti dovolj močna, da zadrži osebo pred padcem. Daljša ko je stranica strehe in večji ko je naklon, močnejša mora biti zaščita na robovih. Uporaba mehanskih ploščadi za dostop je lahko varnejša kot delo na strehi sami. Še posebno so lahko uporabne pri kratkotrajnih delih in med rušenjem, ko na strehah nastajajo razpoke.

Zagotoviti je treba varen dostop, sestop in varno delovno mesto. Ker strešne opeke in kritine ne dajejo nujno dovolj trdne podlage, je treba priskrbeti strešne lestve ali podobno opremo.

Strehe iz nenosilne kritine

Krhki materiali so tisti, ki ne morejo varno prenesti teže človeka in bremena, ki ga nosi. Montažne strehe so ali lahko postanejo lomljive. Azbest-cementne kritine, steklena vlakna in plastični materiali sčasoma postanejo krhki, železne plošče pa lahko

zarjavijo. Možno je, da kritine na slabo popravljenih strehah nimajo zadostne podpore. Na strehah so lahko tudi krhki deli (kot na primer strešna okna), ki niso takoj opazni in so lahko nevarni, še posebno med samo gradnjo.

Lomljiva streha ni varno delovno mesto in dostop nanjo ne bi smel biti dovoljen brez izvedenih preventivnih ukrepov.

Strehe na industrijskih obratih

Tveganje za padec pri delu na strehah industrijskih obratov, ki imajo široke razmike, je lahko:

- z roba strehe,
- skozi razpoke na nedokončanih strehah,
- skozi panelne podloge,
- s sveže zalitih robov, kjer so nezavarovane razpoke neizogibne,
- z okvira, na primer pri razkladanju strešnih kritin,
- skozi krhka ali začasno zavarovana strešna okna ali pokrove.

Dobro načrtovanje lahko močno zmanjša tveganja na takih strehah. Ključni elementi so naslednji:

- Zmanjšati potrebno delo za delavca tako, da:
  - se dosledno uporablja nakladalne naprave,
  - se poskrbi, da so prave kritine dostavljene po potrebi, pravočasno in na pravo mesto,
  - se poskrbi, da je dostop ustrezen glede na značilnosti delovnega mesta.
- Zmanjšati možnost padcev tako, da se zagotovi, da je delovno mesto varno. Ne zanašajte se na to, da bo nameščena zaščitna preprečila padec!

Delo na obstoječih strehah

Ta vrsta dela vključuje pregledovanje, vzdrževanje in čiščenje, kot tudi obnavljanje, demontiranje in rušenje. Pregledovanje in čiščenje pogosto opravljajo nestrokovnjaki, kot na primer čistilci, hišniki ali upravniki stavb. To delo se ne bi smelo opravljati brez ustrezne ocene tveganja, primernega načrtovanja, varnostnih ukrepov in nadzora.

Načrtovanje dela na starih strehah

Delo na starih strehah mora biti skrbno načrtovano, ker je potrebno:

- na strehi poiskati krhke predele,
- ugotoviti, kateri preventivni ukrepi so potrebni,
- biti stalno v stiku z naročnikom (kjer je potrebno),
- v nekaterih primerih opraviti pregled konstrukcije; v vseh primerih pa
- izvesti oceno tveganja.

Pri načrtovanju popravil, obnove ali demontaže je treba predvideti tudi, kako odstraniti material s strehe in kako ga pospraviti. Varnostne pregrade, ki varujejo delavce pred padci,

so nujne ves čas poteka demontaže. Bistveno je, da je način dela pri rušenju in demontaži varen.

Posvetovanje

Posvetovanje z delavci je nujno. Njihovo znanje omogoča odkrivanje nevarnosti in izvajanje učinkovitih ukrepov. Delodajalec se mora posvetovati z delavci o ukrepih za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, še zlasti pred uvedbo novih tehnologij in proizvodov. Posvetovanje z delavci zagotavlja zavezanost delavcev za izvajanje varnih in zdravju neškodljivih delovnih postopkov ter uvajanje izboljšav.

Zakonodaja

Ključne direktive EU v zvezi z delom na strehi so:

- Direktiva Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje delavcev pri delu,
- Direktiva Sveta 92/57/EGS z dne 24. junija 1992 o minimalnih zdravstvenih in varnostnih zahtevah na začasnih ali premičnih gradbiščih,
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2001/45/ES z dne 27. junija 2001 o spremembi Direktive Sveta 89/655/EGS o minimalnih zahtevah za varnost in zdravje delavcev pri uporabi delovne opreme.

Evropske direktive določajo minimalne zahteve, ki so bile prevzete v nacionalne zakonodaje. Slednje lahko določajo dodatne zahteve, kar preverite pri pristojnem organu.

Courtesy of OPPBTP, France

Dodatne informacije:

Ta bilten je namenjen podpori Evropskemu tednu varnosti in zdravja pri delu 2004. Drugi bilteni iz te serije in nadaljnje informacije v zvezi z gradbeništvom so na voljo na spletni strani: <http://ew2004.osha.eu.int>. Ti viri se stalno dopolnjujejo in posodablajo. Informacije o zakonodaji EU s področja varnosti in zdravja pri delu je moč najti na: <http://europe.osha.eu.int/legislation/>.

Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu

Gran Via, 33, E-48009 Bilbao, Spain

Tel. (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83

information@osha.eu.int